

Sygn. akt III AUa 2018/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSO del. Renata Żywicka (spr.)
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 września 2015 r., sygn. akt VI U 306/15

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;
2. zasądza od wnioskodawcy K. K. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

SSO del. Renata Żywicka SSA Michał Bober SSA Grażyna Horbulewicz

Sygn. akt III AUa 2018/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 grudnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił K. K. prawa do emerytury, powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.).W uzasadnieniu decyzji wskazano, że ubezpieczony nie spełnia warunków niezbędnych do nabycia żądanego świadczenia, ponieważ nie udowodnił, że w wymaganym okresie 15 lat pracował w warunkach szczególnych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany i przyznania żądanego świadczenia, bowiem spełnia wszystkie warunki niezbędne do jego przyznania, w tym posiada wymagany okres pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się ponownie na okoliczności przytoczone w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 28 września 2015r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie sygn. akt VI U 306/15 zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 23 grudnia 2014r. znak (...) i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od 1 listopada 2014r. oraz stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oparł na następujących ustaleniach i wnioskach:

Zgodnie z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny. Natomiast w myśl art. 29 ust. 1 ustawy przytoczonej na wstępie -ubezpieczeni urodzeni przed 1 stycznia 1949r.5 będący pracownikami, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1 mogą przejść na emeryturę - mężczyźni - po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli mają co najmniej 25 letni okres składkowy i nieskładkowy oraz zostali uznani za całkowicie niezdolnych do pracy.

Modyfikację w zakresie wieku przewiduje art. 32 ust.1 ustawy, uzależniając wcześniejsze nabycie prawa do emerytury od zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Natomiast art. 184 przytoczonej na wstępie ustawy stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu.

Zatem w powyższym zakresie zachowuje swoją aktualność Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.), wydane na podstawie art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 0, poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z § 3 i 4 przytoczonego Rozporządzenia - za okresy zatrudnienia wymagane do uzyskania emerytury (...) uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiety i 25 lat dla mężczyzny, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Przy czym prawo do emerytury nabywa pracownik, który wykonywał prace w warunkach szczególnych, wymienione w wykazie A, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki :

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący : 55 lat dla kobiety i 60 lat dla mężczyzny,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Jednocześnie w myśl § 2 ust. 1 wspomnianego Rozporządzenia -okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Kwestią sporną w przedmiotowej sprawie było ustalenie, czy ubezpieczony spełnia warunek wymaganego czasu pracy w warunkach szczególnych, niezbędny do uzyskania tzw. emerytury wcześniejszej, w szczególności, czy taki charakter miała praca świadczona przez ubezpieczonego na rzecz Zakładów (...) w J. w okresie od 2 listopada 1973r. do 31 maja 1998r. W celu rozstrzygnięcia powyższej kwestii Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, w tym zapoznał się z dokumentami zgromadzonymi w aktach rentowych, a także przesłuchał ubezpieczonego i świadków : T. L. i J.. Pomimo poczynionych starań nie udało się uzyskać dokumentacji pracowniczej z tego okresu.

Po przeanalizowaniu wspomnianego wyżej materiału dowodowego, Sąd doszedł do przekonania, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdza twierdzenia ubezpieczonego dotyczące posiadania wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika bowiem ze wspomnianych wyżej dowodów, ubezpieczony był zatrudniony na cały etat w Zakładach (...) w J. od 2 listopada 1973r., przy czym przez okres 1 roku pracował stale jako maszynista urządzeń chłodniczych przy obsłudze sprężarek amoniakalnych. Następnie został przeniesiony na stanowisko elektryka, a do jego obowiązków należało utrzymanie ruchu w całym zakładzie, w tym celu ubezpieczony dokonywał remontów, a także montował nowe urządzenia na oddziałach na których trwała produkcja, takich jak ubojnia, chłodnia, trybownia, gdzie rozdzielano mięso i innych, gdzie panowały szkodliwe warunki pracy. Pracę tę ubezpieczony wykonywał do kwietnia 1982r., kiedy przeszedł do kotłowni, gdzie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako palacz, przy czym była to kotłownia nieautomatyzowana, typu przemysłowego, posiadająca kotły parowe. Do obowiązków ubezpieczonego należało utrzymanie pracy kotłów, w tym celu ładował on ręcznie węgiel na taśmę, pilnował parametrów spalania, a następnie ręcznie wybierał popiół i wywoził z kotłowni. Takie same czynności wykonywał ubezpieczony także wtedy, gdy awansował na stanowisko brygadzysty, aż do listopada 1990r. W ostatnim okresie tego zatrudnienia ubezpieczony pracował na stanowisku kierownika zaopatrzenia, chociaż z uwagi na trudną sytuację pracodawcy wykonywał faktycznie różne prace, w tym m.in. pomagał na ubojni.

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego oraz świadków, albowiem były one spójne, logiczne i potwierdzone dodatkowo przez złożone do akt dokumenty. Ponadto należy zaznaczyć, iż świadkowie byli osobami obcymi dla ubezpieczonego, zatem nie byli bezpośrednio zainteresowani wynikiem sprawy, a dodatkowo jako osoby pracujące z ubezpieczonym, opierali złożone zeznania na własnych spostrzeżeniach.

Wspomniane wyżej dowody wskazują, że podczas zatrudnienia we wskazanych wyżej Zakładach (...) w okresie od 2 listopada 1973r. do 31 października 1974r. ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w warunkach szczególnych określoną w wykazie A dziale XIV pod poz. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w okresie od 1 listopada 1974r. do 31 marca 1982r. stale i na cały etat świadczył pracę określoną w wykazie A dziale XIV pod poz. 25, następnie od 1 kwietnia 1982r. do 30 listopada 1990r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę zgodną z wykazem A działem XIV poz. 1 wspomnianego wyżej Rozporządzenia.

Mając już na uwadze powyższe ustalenia Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony spełnia warunek posiadania wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych, niezbędnego do przyznania emerytury, dlatego też Sąd zgodnie z art. 477 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, jak w pkt 1 wyroku.

Jednocześnie, zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w pkt 2 wyroku zawarto orzeczenie o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem dopiero przeprowadzone w toku postępowania sądowego dowody pozwoliły na rozstrzygnięcie sprawy, jak w pkt 1, przy czym postępowanie to nie mogło być prowadzone przez organ rentowy.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się pozwany wnosząc apelację i zaskarżając wyrok sądu I instancji w pkt I. Powyższemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748), § 2 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr8 poz.43) poprzez przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury, podczas gdy ubezpieczony nie spełnił wszystkich wymaganych warunków, określonych w w/w przepisach,
- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233§1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie poprzez pominięcie w ocenie części zeznań świadków T. L. i J. S. (1) dotyczących typu kotłowni w której pracował powód w okresie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. a przez to błędnie ustalenie stanu faktycznego oraz niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych do rozstrzygnięcia sprawy, tj. nieustalenie czy kotły były typu przemysłowego.

Powołując się na powyższe podstawy apelacji pozwany wniósł o zmianę punktu 1 zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 23.12.2014 r. (wniosek z dnia 28.11.2014 r.) wydaną na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2013, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.nr 8, poz. 43) organ rentowy odmówił Pan K. K. (ur. (...)) prawa do emerytury. Podstawą odmowy było ustalenie, że ubezpieczony do dnia 01.01.1999 r. nie udowodnił wymaganego warunku 15 lat pracy warunkach. Z przedłożonych do akt rentowych świadectw pracy wynikało, iż ubezpieczony był zatrudniony w następujących zakładach :

- od 04.09.1970 r. do 18.10.1973 r. - w (...) w tym od 25.10.1971r. do 17.10.1973 r.-służba wojskowa,
- od 02.11.1973 r. od 31.05.1998 r. w Zakładach (...) (urlop bezpłatny 1.11.1997r. do 31.12.1997r.) na stanowisku: pomocnik maszynisty chłodniczego, elektromonter, brygadzysta kotłowni, kierownik działu zaopatrzenia.

W świadectwie pracy z dnia 31.05.1998r. wskazano, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych :

- od 01.08.1987r. do 30.11.1990r. - brygadzysta kotłowni -wykaz A, dział XIV,
- od 02.11.1973r. do 30.07.1976r.-wykaz A dział XIV poz. 9 pkt 5 pom. maszynisty chłodniczego, od 01.04.1997r. do 31.05.1998r. - wykaz A, dział X, poz. 8 - ubojowiec wagowy.

K. K. w złożonym odwołaniu domagał się uwzględnienia do szczególnych warunków okresów zatrudnienia:

1. od 04.09.1970r. do 18.10.1973r.-praca w (...),
2. z tytułu zatrudnienia w Zakładach (...). na stanowiskach
 - od 02.11.1973r. do 30.07.1976r. - pomocnik maszynisty chłodniczego
 - od 01.04.1982r. do 31.07.1987r. -palacz kotłowy
 - od 01.08.1987r. do 30.11.1990r. -pracujący brygadzysta kotłowni
 - od 01.04.1997r. do 31.05.1998r. -ubojowiec.

Sąd na podstawie dowodów z zeznań świadków: T. L., J. S. (1) oraz z przesłuchania ubezpieczonego ustalił, iż ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w J. od 02.11.1973r., przy czym

przez okres 1 roku pracował stale jako maszynista urządzeń chłodniczych przy obsłudze sprężarek amoniakalnych. Następnie został przeniesiony na stanowisko elektryka, a do jego obowiązków należało utrzymanie ruchu w całym zakładzie. W tym celu ubezpieczony dokonywał remontów, a także montował nowe urządzenia na oddziałach, na których trwała produkcja, takich jak ubojnia, chłodnia, trybownia, gdzie rozbierano mięso i innych, gdzie panowały szkodliwe warunki pracy. Pracę tą ubezpieczony wykonywał do kwietnia 1982r., kiedy przeszedł do kotłowni, w której pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako palacz, przy czym była to kotłownia nieautomatyzowana, typu przemysłowego, posiadająca kotły parowe. Do obowiązków ubezpieczonego należało utrzymanie pracy kotłów, w tym celu ładował on ręcznie węgiel na taśmę, pilnował parametrów spalania, a następnie ręcznie wybierał popiół i wywoził z kotłowni. Takie same czynności wykonywał gdy awansował na stanowisko brygadzysty, aż do listopada 1990r. W ostatnim okresie tego zatrudnienia ubezpieczony pracował na stanowisku kierownika zaopatrzenia, chociaż z uwagi na trudną sytuację pracodawcy wykonywał faktycznie różną pracę, w tym m.in. pomagał na ubojni.

Zdaniem Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wskazuje, że podczas zatrudnienia w Zakładach (...) w okresie od 02.11.1973r. do 31.10.1974r. ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracę w warunkach szczególnych określoną w wykazie A dziale XIV pod poz. 9 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (bezpośrednia obsługa stacji sprężarek), w okresie od 01.11.1974r. do 31.03.1982r. stale i w pełnym wymiarze świadczył pracę określoną w wykazie A dziale XIV pod poz. 25 (bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie), **następnie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę zgodną z wykazem A dział XIV poz. 1 (prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego) wspomnianego Rozporządzenia.**

Zdaniem organu rentowego Sąd poczynił nieprawidłowe ustalenia w przedmiocie zatrudnienia ubezpieczonego w szczególnych warunkach od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. Nie sposób zgodzić się, iż ubezpieczony w okresie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace zgodną z wykazem A dział XIV poz. 1 powołanego Rozporządzenia, tj. prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego.

Sąd nie ustalił, czy piece obsługiwane przez powoda były piecami typu przemysłowego, co jest niezbędne do zakwalifikowania pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych i wynika wprost z przywołanej pozycji rozporządzenia.

Wskazać należy, iż z zeznań świadków wynika, iż kotłownia była częściowo zautomatyzowana a zatem jest to sprzeczne z wnioskami Sądu, iż ubezpieczony w okresie od 1982r. do 1990r. wykonywał prace palacza kotłowni nieautomatyzowanej. Pozwany nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu Okręgowego oraz z argumentacją zawartą w uzasadnieniu wyroku z dnia 28.09.2015 r.

Zgodnie z Wykazem A, dział XIV poz. 1 do pracy w warunkach szczególnych zaliczane są prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Z zeznań świadków Pana T. L. oraz Pana J. S. (1) wynika, iż kotłownia była częściowo zautomatyzowana. Świadek Pan T. L. zeznał, iż zmiana na automatykę nastąpiła w 1982r.

Zakład wskazuje, iż Sąd nie ustalił, czy piece obsługiwane przez powoda były typu przemysłowego, co jest niezbędne do zakwalifikowania pracy jako wykonywanej w warunkach szczególnych i wynika wprost z Wykazu A dziale 14 poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Zgodnie z Polską Normą - PN-70/H- (...), która określa pojęcie kotłów grzewczych oraz ich parametry, jako nieautomatyzowane kotły parowe lub wodne typu przemysłowego należy rozumieć urządzenia z paleniskiem, przeznaczone do wytwarzania pary lub podgrzewania wody ciepłem powstałym w wyniku spalania paliwa, których moc przekracza 1 MW, przy czym w kotłach wodnych temperatura wody na wylocie przekracza 115 stopni Celjusza, a w kotłach parowych ciśnienie pary przekracza 0,7 at. Zdaniem pozwanego

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., na podstawie powyższego, ubezpieczony nie pracował przy piecu typu przemysłowego.

Jedynie wykonywanie pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku stanowi podstawę do przyznania prawa do emerytury. Zdaniem ZUS ubezpieczony nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych albowiem przyjmując do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych okresy od 02.11.1973r. do 31.10.1974r. i od 01.11.1974r. do 31.03.1982r. legitymuje się okresem pracy w wymiarze 8 lat, 5 miesięcy.

Zgodnie z wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 maja 2013 r., sygn. akt III AUa 26/13, wykonywanie pracy w warunkach szczególnych nie może zostać tylko uprawdopodobnione, ale musi zostać wykazane w sposób niezbity i nie budzący jakichkolwiek wątpliwości. Dokonując oceny materiału dowodowego sprawy trzeba mieć na uwadze, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień lub wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga zawsze dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Reasumując, w ocenie pozwanego, ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków niezbędnych do przyznania mu prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie budzi wątpliwości, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach przez 15 lat.

Z uwagi na powyższe Sąd wydając zaskarżony wyrok naruszył wskazane na wstępie przepisy prawa materialnego oraz procesowego .

Sąd Apelacyjny zważył , co następuje:

Apelacja organu rentowego była zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Istotą sporu w postępowaniu odwoławczym było ustalenie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku palacza kotła c.o. w Zakładach (...) w okresie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. pod kątem czy praca ta była wykonywana stale i w pełnym wymiarem czasu pracy, i czy spełniała wymogi pracy odpowiadającej wykazowi A, Dział XIV poz. 1 (prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego) wspomnianego wyżej Rozporządzenia.

Odnosnie możliwości zaliczenia danej pracy jako świadczonej w warunkach o jakich mowa w art. 32 ustawy emerytalnej Sąd Najwyższy podkreślał, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzony mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 r., I PK 194/08, LEX nr 528152 z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10 LEX nr 950426).

Najistotniejszego zatem znaczenia nabiera ustalenie faktyczne w zakresie rzeczywistego charakteru zatrudnienia osoby zainteresowanej świadczeniem, wykonywanych przez nią zadań i czynności pracowniczych, tak by było możliwe dokonanie oceny świadczonej przez nią pracy przez pryzmat prac wymienionych w załączniku do przedmiotowego rozporządzenia.

Wskazać należy, że trafne okazały się zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji zarówno przepisów proceduralnych, w tym przepisu art. 233 § 1 k.p.c. jak też przepisów prawa materialnego.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. nakazuje sądowi ocenę wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polegać musi na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Zadaniem sądu jest dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych, i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślono, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 k.p.c., choćby dowiedzione zostało, że z tego samego materiału dałoby się wysnuć wnioski odmienne. Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. dochodzi zaś wówczas, gdy skarżący wykaże uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak m.in. wyroki SN: z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05, LEX nr 172176, z dnia 11 kwietnia 2006 r., I PK 169/05, opubl. Wokanda 2006/11/23, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 maja 2013 r., VI ACa 1379/12, LEX nr 1331150 i powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo).

W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał błędnej oceny materiału dowodowego dokonując dowolnej, a nie swobodnej oceny materiału dowodowego, oderwanej od wyżej opisanych zasad.

Z zeznań obu świadków przesłuchanych przed sądem I instancji, wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego wynikało, że kotłownia, w której pracował ubezpieczony w okresie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. była częściowo zautomatyzowana.

Świadek J. S. (2) zeznał, że w okresie zatrudnienia w niej wnioskodawcy kotłownia była zautomatyzowana, ale wymagała ciągłego nadzoru palacza. Opał był wsypywany przez palacza z placu na taśmociąg, a następnie automatycznie zasypywany na ruszt, który był ruchomy. Zasobnik musiał być kontrolowany przez palacza. Czasami zdarzało się, że z uwagi na zły stan opału należało go zgarniać ręcznie z zasobnika na ruszt. Zsyp szlaku również następował automatycznie do kanału, gdzie była wychładzana i automatycznie (czasami ręcznie) przerzucana na wózki.

Powyższe okoliczności potwierdził również świadek T. L., który wskazał, że na początku lat 80-tych, chyba od 1982r. doszło do wymiany kotłów w kotłowni, która od tej pory była częściowo zautomatyzowana. Ręcznie należało wrzucić opał na taśmociąg, który zsypem kierowany był na ruszt. Szlaka wypadała również automatycznie, następnie po wychłodzeniu była ręcznie ładowana na wózki.

Błędne zatem były ustalenia sądu I instancji, który przyjął, że praca ubezpieczonego w kotłowni odbywała się w sposób niezautomatyzowany. Niezależnie więc od tego czy kotły były typu przemysłowego, czy też nie, praca ubezpieczonego wnioskodawcy na stanowisku palacza kotła c.o. w Zakładach (...) w okresie od 01.04.1982r. do 30.11.1990r. była pracą częściowo zautomatyzowaną i nie może być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach, spełniająca wymogi Wykazu A, Dział 14 poz. 1 cyt. wyżej Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W tym stanie rzeczy należy stwierdzić, że wnioskodawca nie udowodnił, iż spełnia przesłanki z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227) oraz § 2 ust 1 i § 4 Rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wyżej cytowanego do ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku, gdyż legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 8 lat i 5 miesięcy, a mianowicie od 02.11.1973r. do 31.10.1974r. i od 01.11.1974r. do 31.03.1982r.

Wobec niewykazania 15 lat pracy w warunkach szczególnych, stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy ustalając wnioskodawcy prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym naruszył przepisy prawa materialnego tj. art. 184 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 1440

ze zm.) oraz § 2 i 4 ust 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Z tych względów koniecznym było dokonanie przez Sąd Apelacyjny zmiany zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i oddalenie odwołania od decyzji organu rentowego stosownie do art. 477¹⁴ §1 k.p.c.

/ SSA Grażyna Horbulewicz/ /SSA Michał Bober/ / SSO del. do SA Renata Żywicka/